

Diabetes en ketonen

Naar het ziekenhuis? Lees eerst de informatie op www.asz.nl/brmo.

**albert
schweitzer**

Inleiding

Mensen met diabetes type 1 hebben een grotere kans op het krijgen van een zogeheten ketoacidose. Bij een ketoacidose is er sprake van een verzuring van het bloed.

Bij mensen met een diabetes type 2 is de kans klein dat er een ketoacidose optreedt, omdat het lichaam bij hen vaak zelf nog een klein beetje insuline maakt.

In deze folder leest u wat een ketoacidose precies is, waardoor het ontstaat en wat u moet doen als het optreedt.

Wat is een ketoacidose?

Ketoacidose is een verzuring van het bloed. De verzuring ontstaat als er te weinig insuline is om de glucose in het bloed om te zetten in brandstof voor het lichaam. Het lichaam gaat dan andere energiebronnen aanspreken, zoals de vetten die in het lichaam zijn opgeslagen. Bij de verbranding van vetten komen als een bijproduct ketonen vrij. Ketonen zijn zuren en zorgen ervoor dat het bloed zuur wordt. Dan is er sprake van een ketoacidose en is het nodig waakzaam te zijn.

Waarom ontstaat ketoacidose?

Soms gebeurt het dat er veel glucose in de bloedbaan zit en er te weinig insuline in het lichaam aanwezig is. Dit kan komen door bijvoorbeeld ziekte en koorts, vergeten insuline te spuiten of bij een defecte insulinepen of insulinepomp. Probeer in elk geval altijd te achterhalen waardoor bij ú de hoge bloedglucosewaarde is ontstaan:

- Is de insuline in de juiste hoeveelheid en op de juiste wijze toegediend?

- Is de insulinepen of insulinepomp kapot?
- Zit het infuussysteem van de insulinepomp goed bevestigd?
- Bent u ziek, heeft u pijn of koorts?

Een hyperglycaemie met een ketoacidose is een urgente situatie, onderschat dit niet. Door op tijd de symptomen te herkennen en regelmatig de bloedglucose te controleren, kunnen veel problemen of zelfs een ziekenhuisopname worden voorkomen. Neem bij vragen of twijfel altijd contact op.

Klachten die horen bij een ketoacidose

- Misselijkheid en/of braken.
- Verminderd bewustzijn of sufheid .
- Buikpijn.
- Snelle ademhaling en zoet ruikende adem (acetongeur). De geur wordt overigens alleen opgemerkt door anderen.

Als u een of meer van deze klachten heeft, moet u direct contact opnemen, zie verderop in de folder bij het kopje ‘Heeft u een acuut probleem?’

Zeker braken in combinatie met hoge bloedglucosewaarden is een signaal om direct contact op te nemen.

Er is één stelregel: braken = bellen!

Wat zijn de gevolgen van een ketoacidose?

- Uitdroging van het lichaam. Er moet dan vocht toegediend worden via een infuus.
- Verzuring van het lichaam. Directe behandeling door een arts is nodig om te voorkomen dat uw lichaamsfuncties gaan uitvallen.
- Bewustzijnsdaling.

Let op! Een ernstige ketoacidose die niet wordt behandeld, kan levensbedreigend zijn.

Wat moet u doen bij klachten die horen bij een ketoacidose?

- Direct reageren en niet afwachten of ze minder worden.
- Zeer regelmatig de bloedglucosewaarden controleren.
- Indien mogelijk: ketonen controleren. Uw behandelaar kan u vertellen wat de waarden moeten zijn en bij welke waarde u actie moet ondernemen.
- Extra insuline toedienen, in overleg met uw behandelaar. Alleen insuline kan voor opname van glucose in de lichaamscellen zorgen en zo de verzuring opheffen.
- Veel water drinken.
- Geen alcohol drinken.
- Geen lichamelijke inspanning of sport beoefenen zolang de bloedglucose boven de 15 mmol/l is. De lichaamscellen hebben meer energie nodig. Door lichamelijke inspanning of sport wordt energie verbruikt, met als gevolg dat de verzuring toe neemt.
- Nooit stoppen met insuline, zelfs niet als u niet of weinig eet.

Hoge bloedglucosewaarden (HI)

Bij het meten van de bloedglucose kan het voorkomen dat de meter 'HI' aan geeft. High is de Engelse term voor hoog en komt afgekort als 'HI' op het scherm van een bloedglucosemeter.

Dit betekent dat uw bloedglucosewaarden boven de 33 mmol/l is en er geen exacte meting meer kan worden uitgevoerd.

Ketonen meten

Ketonen kunnen in het bloed en in de urine gemeten worden. De ketonen in de urine zijn minder nauwkeurig te meten dan de ketonen in het bloed. Dat komt doordat urine slechts een beeld geeft van hoe het enkele uren geleden was.

Uw behandelaar kan u adviseren een ketonenmeter te gebruiken. Deze meter geeft de actuele aanwezigheid van ketonen in het bloed aan.

Voor wie is het testen van ketonen belangrijk?

- Mensen met diabetes type 1.
- Vrouwen met diabetes die zwanger zijn.
- Mensen die een insulinepomp gebruiken.

Het is raadzaam om met uw behandelaar te overleggen, wanneer u moet testen op ketonen, wat de normaalwaarde is en bij welke waarde u contact moet opnemen.

Heeft u een acuut probleem?

- Bij hoge bloedglucosewaarden die niet dalen en bij een positieve ketonen waarde.
- Bij braken.

Bel dan direct

- **Voor volwassenen**
 - Bel tijdens kantooruren naar de diabetesverpleegkundige van het Diabetescentrum, tel. (078) 654 17 39.
 - Bel buiten kantooruren naar de dienstdoende internist van ons ziekenhuis, tel. (078) 654 11 11.
- **Voor kinderen**
 - Bel tijdens kantooruren naar de diabetesverpleegkundige van Diatime, tel. (078) 654 51 39, keuze 2
 - Bel buiten kantooruren naar Diatime, tel. (078) 654 51 39, **keuze 1 spoed.**

Tot slot

Heeft u na het lezen van de folder nog vragen? Bel dan gerust naar het Diabetescentrum voor volwassenen tijdens het telefonisch spreekuur van maandag t/m vrijdag tussen 08.15-08.45 uur en 13.30-14.30 uur, tel. (078) 654 17 39

Of op maandag, woensdag of donderdag naar Diatime, tel. (078) 654 51 39. We beantwoorden uw vragen graag.

Geef hier uw mening over deze folder: www.asz.nl/foldertest/

Albert Schweitzer ziekenhuis
november 2023
pavo 1406